

**Alþýðu-
bankinn**

Tíminn

21. tölublað — Föstudagur 26. janúar — 57. árgangur

HOTEL LOFTLEIÐIR

„Hótel Loftleiðir býður gestum sínum að velja á milli 217 herbergja með 34 römun — en gestum standa líka íbúðir til boða. Allur búnaður miðast við strangar kröfur vandlátra. LOFTLEIÐAGESTUM LIDUR VEL.

Brunnin og hrunin hús í Kirkjubæ við hraunjaðarinn.

Tímamynd: Kári.

Kirkjubæjargígur nær jafnhár Helgafelli

Tilraun gerð til þess að ýta upp varnargarði

KJ—Vestmannaeyjum.

Búslóðaflutningar hófust fyrir alvöru frá Heimaey í gær, og var þar aðallega um að ræða fjölskyldur, sem höfðu ráð á bátum. Öll möguleg farartæki voru notuð til að flytja bú-

muni ofan úr bænum og niður á bryggju, allt frá barnavögnum til stórra vörubíla. Akvörðunarstaður manna var mjög óljós: „Við ætlum bara eitthvað,” sögðu skipverjar á bátunum, sem fréttamaður Tímans ræddi við.

Um miðjan dag í gær breyttist gosið á Heimaey nokkuð, mun meiri aska kom þá upp úr gígnum mikla, en sem betur fer, er vedur kyrrt og stóð strókurinn beint upp í loftið. Vedurstofan spáði subaustanatt og voru visindam. og aðrir mjög uggandi yfir því. Var það einkum vegna hins aukna

öskugoss, sem menn voru kvíðnir, og því var spáð, að héldi öskugosinu áfram og áttin yrði subaustlæg, yrði ekki verandi utan dyra í Vestmannaeyjakaupstað. Almannaþarnir hafa gert ráðstafanir í sambandi við þetta, og er búið að flytja mjög mikið af gasgrimum til Eyjanna.

Jafnframt því, sem gosið varð meira öskugossstækkaði aðalígurinn til norðurs og hlóðst austurbarmur hans mjög upp og er nú orðinn nær jafnhár Helgafelli. Með því jókst hættan á frekara hraunrennsli í vestrátt — yfir

Framhald á 5. síðu.

VIKUR DYNUR Á BYGGÐINNI

Í Vestmannaeyjum féll í gærkvöldi meiri aska og vikur en á öllum tímanum, sem líðinn var áður, síðan gosið hófst. Yfir bæinn rignði stöðugt vikri. Það buldi og glumdi í öllu, og menn kvíðu því mjög ef hvessti af þeirri átt, sem bæri vikurinn yfir bæinn. Það er til marks um, hvíllt magn hefur fallið, að þungt er orðið fyrir fæti og litlir bílar eiga erfitt með að komast áfram. Fólk, sem kom til

Eyja í gær, hraðaði sér sem mest það mátti að komast aftur í bátana og hirtu. Það var óhugnaður í mönnum.

Sæsímáskipið er komið og liggur við Eidið, reidubúið að skerast í leikinn, ef sæsimastrengirnir fara í sundur. Verið er að styrkja tennur tveggja jarnýtna, sem nota á til að búa til varnargarða gegn hraunrennslinu.

Eysteinn Jónsson, forseti Sameindaþs þings, um atburðina í Vestmannaeyjum:

Munu hafa mjög mikil áhrif á störf Alþingis á næstunni

Atburðirnir í Vestmannaeyjum hljóta að hafa mikil áhrif á störf Alþingis á næstunni, því hér hefur brostið um sinn ein styrkasta stöðin í atvinnulífi landsmanna, svo

stórfellt hefur verið framlag Vestmannaeyinga til þjóðarbúsins, — sagði Eysteinn Jónsson, forseti Sameindaþs Alþingis, við upphaf fundar í sameinuðu þingi í gær, en þá

kom þingið saman til fundar eftir jólaeyfi.

Nánar segir frá ávarpi Eysteins Jónssonar og störfum Alþingis á þingsíðu bls. 8.

Kirkjubæjargigur Framhald af bls. 1.

nýju húsin vestan við Kirkjubæina, sem nú eru rúst ein.

Lögreglan smalaði öllu fólki af þessu svæði, og var engum leyft að fara austur en að Hlabbaefstirkukkan fjögur í gær. Þá sást, hvar reyktroka lagði upp af sparkvelli, sem er á auða svæðinu nokkru sunnan við Völpuna svokölluðu. Lögregluþjónarnir, sem þarna voru á verði, voru við öllu búnir, með sérstaka uppottahjálma, talstöðvar um hálsinn og reykrímur spennar yfir um sig.

Bein lína í kjarnorku-beyrgið.

Í gær var komið á beinni línu úr skrifstofu Páls Zóphóníassonar, bæjartæknifræðings í Vestmannaeyjum, í stjórnstöð almanna- og verkunarmála í Reykjavík, sem er kölluð manna á meðal kjarnorkubeyrgið. Þótti það öruggara, því oft á tíðum er mjög erfitt að ná sambandi milli Vestmannaeyja og Reykjavíkur.

Stöðugt er fylgt með hraunrennslinu, og fer Lóðsinn út öðru hverju og mælir dýpið, en hraunbrúnnir er mæld með ratsjá. Þá gerði varðskip nákvæmar mælingar á hraunbrúnni í gær, og er hraunið nú komið fjögur til fimm hundruð metra út frá landi nyrzt, og hefur stefnt í áttina á Bjarnarey, en ekki á Yztaklett, og er því innsiglið ekki í hættu. Stjórnin brýtur af hrauninu, og til dæmis hafði í fyrri nótt brotnað af hrauninu austur af Helgafelli.

Á leið til meginlandsins

Eftir hádegi í gær fór að bera meira á búsiðáflutningum en áður frá Eyjum. Tíu bátar að minnsta kosti munu hafa farið frá Eyjum í gær, hláðir búsið. Undir kvöldið lágu Kristbjörg, Halkion, Bergur og Gunnar Jónasson, svo nokkrir bátar séu nefndir, við bryggju og hömubúst skipverjar við að hlada búsið á bátana. Þeir vildu greinilega komast á braut með allt lauslegt, sem hægt var að taka með sér.

Það var algeng sjón að sjá hlið við hlið á vörubíspalli ísskáp, frystikistu, þvottavél, eldavél, uppþvottavél og sjónvarps- og útvarpstæki, og einn mundi líka eftir að taka peningaskápin með sér. Einnig hafa allar vörubirgðir fyrirtækis eins og Hagkaup verið fluttar burt.

Óbilandi kjarkur.

Nefndin, sem fjalla á um efna-hagsvandamál Vestmannaeyinga, vegna tilkomu gossins, kom til Eyja í gær. Formaður nefndarinnar, Tómas Arnason, sagði í stuttu viðtali við Tímann, að á fundi nefndarinnar með bæjarstjórn hefði komið fram mikill og óbilandi kjarkur Eyjamaña, og höfubáherzlu hefðu þeir lagt á, að reynt væri að stunda löðnuveiðar þaðan nú og ef til vill reynt við fiskverkun.

Reynt að gera við varnargarð.

Seint í gærkvöldi komu til Eyja menn frá Vegagerð ríkisins með tæki, og mun ætlunin hafa verið að freista þess að ýta upp varnargarði, svo að hraunið rynni síður inn í austurbæinn. Voru í hópnum bæði verkfræðingar og vanir ýtu-stjórnar, og var búizt við, að þeir tækju til starfa í nótt eða með morgninum.

Nokkrir bátar með löðnu

— önnur ganga á Vopnafjarðargrunni

ÞÓ — Reykjavík.

Nokkrir bátar fengu löðnu um 30 milur austuráustur af Hvalbak í fyrri nótt, og fóru þeir með aflann til lands í gær. Ekki var veðin yfirleitt mikil hjá batunum, en vitað er að Guðmundur

Forsettinn

Framhald af bls. 20.

Forsettinn fór strax austur að hinum ömurlegu rústum Kirkjubæjar, þar sem hraunið hefur oltið að hluta yfir húsin og lagt saman vegg og gólf. Þetta gerðist í nótt, þegar breytingar urðu á gosinu.

A tveggja tíma fresti allan sólarhringinn fer hafnarbáturinn Lóðsinn út og siglir í kringum gosstöðvarnar á Heimaey. Fréttamaður Tímans átti þess kost í gærmorgun að fara út með Lóðsinum og virða fyrir sér gosið frá sjó.

Þegar siglt er á milli Yztakletts og hraunsins, sem oltið hefur í sjó fram, má heyrja miklar drunur úr gosinu, sem bergmála með ógurlegum krafti í Heimakletti, Yztakletti og Miðkletti. Það rýkur mjög mikið úr sjónum þarna út frá hrauninu og gufumekkina leggur á stundum inn í höfnina, sérstaklega þó, þegar aðfall er. Velstjórnin á Lóðsinum sagði fréttamanni, að hann ætti í erfiðleikum með að kæla vélnar nægilega niður, því kælivatnið, sem báturinn dælir inn á sig úr sjónum, er allt að því 40 gráðu heitt, og er því ekki að furða, þótt að upp af því stigi miklir mekkir.

Frá sjónum að sjá munar ekki miklu, að nýja eldfjallið austast á Heimaey. Sé orðið jafnhátt hinu sex búsið ára gamla eldfjalli, Helgafelli sem trónað hefur yfir byggðinni í Vestmannaeyjum, frá því að byggð hófst þar.

Ekki voru sjáanlegar alvarlegar breytingar á hraunstreymingunni, og ógnar hraunið ekki innsiglið enná.

Stöðugt er unnið að því, að skipa út frystum fiskafurðum, og þjuggust þeir fulltrúar sölumiðstöðvarinnar, sem hér eru, við, að starfinu lyki í gær. Þá kom íra-foss hingað í gærmorgun, og var unnið í allan gærdag, við að skipa út saltfiski, rúmlega tvö hundruð tonn. Er þetta þurrverkaður fiskur, sem á að fara til Brasílu, og er ætlað útflutningsverðmæti aðeins þessa farms um 35 milljónir króna.

Þá kom Heklan hingað aftur, skómmu fyrir hádegi í gær, og biðu bifreiðaeigendur á hafnarbakkanum með troðfylla bíla sína eftir því að koma bilunum um borð í Heklu. Nú fer að grynna mjög á bilum, eftir að Hekla og Herjólfur hafa tekið sinn hvorn farminn.

RE fekk 240 tonn, Sulan EA 80 tonn og Magnús NK 60 tonn, en að minnsta kosti sjö skip önnur munu hafa fengið einhvern afla.

Jakob Jakobsson, fiskifræðingur sagði í gærkvöldi, þegar við ræddum við hann, að löðnan austur af Hvalbak hefði verið mjög dreifð sem fyrr en í ljósaskiptunum í gærmorgun. Þetta er svona allt í áttina, sagði Jakob.

— Við á Arna vorum úti af Digranesi í gær, sagði Jakob, og höfum við löðað á göngu númer tvö í dag. Við höfum fundið löðningar á talsverðu svæði og löðna þessi gengur á miklu breiðara svæði, en fyrri gangan. Þetta er mjög falleg löðna og löðningarnar eru mjög góðar.

Sagði Jakob, að 70–90 milur væru á milli ganganna, og þessi ganga ætti því að vera komin í veðanlegt ástand 10–14 dögum á eftir þeirri göngu, sem nú er við Hvalbak. Í gærkvöldi var þessi ganga komin suðaustur af Digranesgrunninu, eða í kantinn í Vopnafjarðargrunni.

Orðsending til Vestmannaeyinga frá Hjalparsjóði æskufólks

Markmið sjóðsins er að styrkja bágstöð börn og ungmenni, og hefur stjórn sjóðsins ákveðið að verja nú þegar hálfri milljón króna til að styrkja æskufólk úr Vestmannaeyjum eftir því sem umsóknir berast, en þar sendist til Magnúsar Sigurðssonar, Hofteig 38, sem veitir vitneskju um úthlutanarreglur sjóðsins.

Stjórn Hjalparsjóðs æskufólks. Magnús Sigurðsson.

Pakkagerð og fyrirbæinir í kirkjum

Biskup Íslands, Sigurbjörn Einarsson, hefur sent öllum prestum beðni þess efnis, að Vestmannaeyja verði minnst af predikunarstöli í kirkjum landsins á sunnudaginn kemur. Biður hann prestana að fletja þakkerðir fyrir mannbjörg, ásamt fyrirbænum.

Þetta er mynstrið

á hinum frábæru

Barum

torfæruhjólbörðum

fyrir Dodge Weapon bifreiðar

Stærð 900 — 16/10 á gamla góða verðinu kr. 7430.00

ŠKODA BÚÐIN

AUÐBREKKU 44 — 46, KOPAVOGI — SÍMI 42606

GARÐARHEPPI SÍMI 50606

(áður Hjólbörðaverkstæði Gerðahrepps Sunnon við lækin, gengt benzínstöð BP)

TÉKKNESKA BIFREIÐAUMBODIÐ Á ÍSLANDI H.F.

Aðalfundur

Borgfirðingafélagsins í Reykjavík verður miðvikudaginn 31. janúar í Tjarnarbúð uppi, kl. 8.30.

Stjórnin.

Til sölu í Þorlákshöfn

einþýlishús, 7 herbergja, 150 ferm. bílskúr, nýlegt vandað hús.

HÚSAVAL, Skólavörðustíg 12
símar 24647 og 25550

Þorsteinn Júlíusson hrl.
Helgi Ólafsson sölustjóri, heimas. 21155.

Sólaðir HJÓLBARÐAR

til sölu á mjög hagstæðu verði. Full ábyrgð tekin á sólningunni. Sendum um allt land gegn póströfu.

Hjólbardaviðgerðir

Verkstæðið opið alla daga kl. 7.30 til 22 nema sunnudaga.

Armúla 7 — Reykjavík — Sími 30501.

Vörumóttaka

Vegna takmarkaðra geymslu-möguleika og truflana á skipaferðum eru vörusendendur beðin að hafa samband við vörufgreiðslu Ríkisskips áður en þeir senda vörur þangað.

SKIPAUTGERÐ RÍKISINS

KJ—Vestmannaeyjum.

Annasamt hefur verið hjá bæjarstjórnarmönnum í Vestmannaeyjum að undanföru, og hafa þeir haft í mörgu að snúast. Bæjarstjórnin með þá Sigurgeir Kristjánsson, forseta bæjarstjórnar og Magnús Magnússon, bæjarstjóra í broddi fylkingar, hefur þurft að taka margskonar ákvarðanir fyrirvaralítið og bæjarstjórnarmenn eiga erfitt starf fyrir höndum, jafnvel þótt gosið fari að minnka.

Fréttamaður Tímans ræddi við Sigurgeir Kristjánsson í Vestmannaeyjum í gærmorgun, en hann var þá að búa sig undir að fara til Reykjavíkur.

— Þið hafið ákveðið að skipta bæjarstjórninni og starfa á tveim stöðum, Sigurgeir?

— Já, við verðum á tveim stöðum núna til að byrja með, og verð ég í Reykjavík og bæjarstjórnin verður í Vestmannaeyjum. Eg mun verða í nánu samstarfi við Almannavarnar ríkisins og ríkisstjórnina í framhaldi af þeim aðgerðum, sem þessir aðilar hafa gert, vegna hinna ógnvekjandi atburða hér í Eyjum.

— Hvernig hafa stjórnvöld brugðist við málaleitan ykkar, Sigurgeir?

— Sérstök nefnd hefur verið skipuð, Strax um morguninn, eftir að fréttist um gosið til Reykjavíkur, hélt ríkisstjórnin sérstakan fund um þessa ógnvekjandi atburði og á þessum fundi voru mótáðar þrjú þættir ráðstafanir, sem unnið hefur verið síðan eftir. Það er í fyrsta lagi, að almannavörnum er í samráði við bæjarstjórn hér í Vestmannaeyjum falið að sjá um ráðstafanir í sambandi við náttúruhamfarirnar, svo sem að fylgjast með útbreiðslu eldsins, vernda líf manna og eignir, eftir því sem mannaflí er til í Eyjum. Undir þetta heyrir starf lögreglu, slökkviliðs og lækniþjónusta hér í Eyjum. Þá var í gær haldinn fundur með almannavarnaráði í framhaldi af ráðstöfunum, sem þegar hafa verið samþykktar.

Almannavarnaráð var mjög vinsamlegt, og það var ánægjulegt að vera á þeim fundi og finna þá velvild og hlusta á úrræði, þeirra Péturs Sigurðssonar, forstjóra Landhelgisgæzlunnar, Sigurjóns Sigurðssonar, lögreglustjóra, Sigurðar Jóhannssonar, vegamálastjóra, Olafs Ólafssonar, landlæknis, og Jón Skúlasonar, póst- og símamálastjóra og Olafs Walters Stefánssonar, skrifstofustjóra í domsmálaráðuneytinu. Það er mikill styrkur og öryggi að hafa slíka starfsemi, sem þessa í landinu og geta treyst á hana undir kringumstæðum sem þessum. Þá hafa þrjú ráðuneyttisráð hafi með höndum, ýmsa fyrirgreiðslu í sambandi við þá Vestmannaeyinga, sem voru fluttir burt gosnöttina, er þar um að ræða að útvega þeim húsnæði, koma börnum fyrir í skóla, koma sjúklingum fyrir á sjúkrahúsum og hugsanlega að útvega Vest-

Sigurgeir Kristjánsson, forseti bæjarstjórnar í Vestmannaeyjum, við gosstöðvarnar ásamt bæjarstjóra og bæjarverkfræðingi.

— Tímamynd: Gunnar

Þetta eru miklir atburðir, er orðið hafa, og mikið í húfi

Rætt við Sigurgeir Kristjánsson, forseta bæjarstjórnar Vestmannaeyja

manneyingum atvinnu á þeim stöðum sem þeir velja. Þá hefur ríkisstjórnin skipað nefnd sem fjalla mun um efnahagsmál Vestmannaeyja, og er Tómas Arnason, hæstaréttarlögmaður og einn af framkvæmdastjórum Framkvæmdastofnunar ríkisins formáður hennar, en með honum í nefndinni eru Halldór S. Magnússon, viðskiptafræðingur, Guðmundur Hjartarson, framkvæmdastjóri, Guðlaugur Gíslason, alþingismaður og Magnús E. Guðjónsson, framkvæmdastjóri.

— Hvernig brást bæjarstjórnin við í fyrstu eftir að gosið brauzt út?

— Við vorum, eins og aðrir Vestmannaeyingar, flestir heima hjá okkur, en fljótlega komum við niður á bæjarskrifstofur um nóttina, og um klukkan tíu morguninn eftir var svo haldinn formlegur fundur bæjarstjórnar og ýmissa þeirra aðila, sem störfuðu að björgunarmálum hér. Síðan má segja að það hafi verið samfellt starf nótt og dag hjá okkur, — og fréttamaður verður að skjóta því hér inni í, að síðastliðna nótt varð lítil svefnfriður hjá Sigurgeiri, því á klukkustundarfrestri-komu ýmsir eða hringdu til hans og leituðu úrræða og ákvarðana hjá bæjarstjórninni í sambandi við hin margvíslegustu mál.

— Það hefur verið mikið talað um það, Sigurgeir, að brottflutningur fólksins hafi gengið vel?

— Já, það má með sanni segja, að brottflutningurinn gekk alveg

vonum fram, og svo er gúði fyrir að þakka, að engin slys urðu á fólki. Fyrst og fremst má þakka þetta æðruleysi og hugarró fólksins, og þá ekki sízt dagnaði og áráðni skipstjórnanna og útgerðarmannanna, sem stóðu á bryggjunni og leiðbeindu fólkinu í bátana, er það kom þangað á bilum sínum. Ef maður hugsar málið þannig, að þá voru flestir nýsöfnabir og vakna svo við það að jörðin er logandi í nokkur hundruð metra fjarlægð, og að þar sé tveggja kílómetra eiddvegur, sem girðir af austurhluta eyjarinnar, þá verður að segja eins og er, að fólkið syndi mikla rósemi. Fólkið allt frá öldungum og niður í nýfædd börn, sjúklingar og farlama fólk var drifið út á sjó í talsverðir brælu, eins og var þarna um nóttina. Þá voru sjúklingar og gamalmenni drifin upp á flugvöll og þá þá voru þau flutt til Reykjavíkur. Það má þakka fyrir að það var flugfært þarna um nóttina, og ekki var verra í sjóinn. Daginn áður hefði verið ógerningur að koma fólkinu í burtu á þessum skamma tíma, því að þá var austan hvassviðri, ófært fyrir flugvélar og þá illendandi eða ómögulegt að lenda bátum í Þorlákshöfn.

— Hvernig hafa atvinnurendur í Eyjum brugðist við þessum ógnaraburðum, sem hér hafa dunið yfir?

— Þeir hafa brugðist vel við og staðið sig vel eins og Vestmannaeyingar. Þeir brugðu skjótt við og gerðu ráðstafanir til að flytja burt útlutningsverðmæti og bjarga þannig hundruðum milljóna. Sér-

stök nefnd útgerðarmanna í Vestmannaeyjum hefur nú til á hugunar hvað gera skal við flotan í vetur, og ég verð að segja að ég vænti þess og vona, að sjómenn, þeir, sem ráðnir voru á bátana í Eyjum, bregðist ekki þrátt fyrir þetta áfall.

— En ef við litum til framtíðarinnar, hvernig er útlitið séð frá þínu sjónarhóli í dag?

— Það er erfitt að segja um framtíðina í þessum efnunum. Framtíð byggðarlagsins er undir því komin hve gosið heldur áfram lengi og hvað það verður mikið. Þegar vikrunum rignir yfir byggðina, eins og gerði í nótt, verður maður dálítið svartsvýnn. Eins og er rennur hraunið niður í flæðarmál í noburátt og síðan í suðurátt meðfram ströndinni, og það er það hagstæðasta eftir aðstæðum. En það væri verra ef það rynnir í norður og síðan í vestur í áttina að innsiglingunni. Eins og er ógnar hraunið ekki rafmagns — og vatnsleiðslum, sem liggja á botni innsiglingarinnar, en við værum illa staddir, ef rafmagns- og vatnsleiðslurnar rofnuðu.

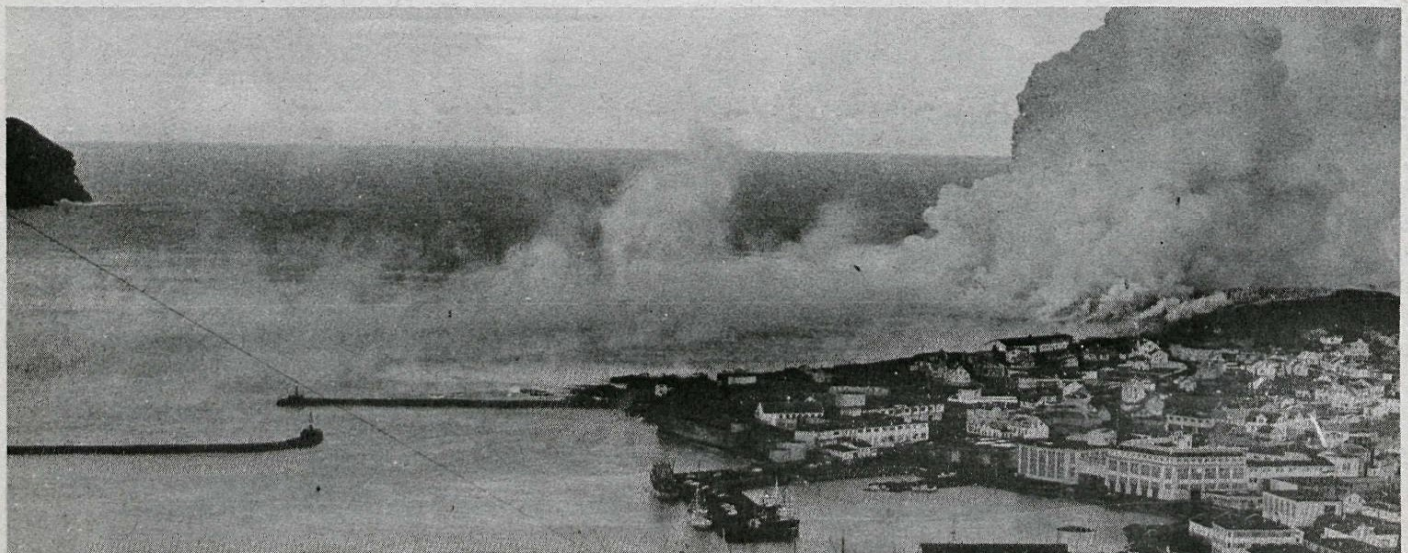
Við höfum að visu vararafstöð hér í Eyjum. Hvað vatn snertir erum við algjörlega háðir leiðslunni, sem liggur á milli lands og Eyja, hvað þá nú þegar aska liggur á öllum húsaþökum og vatnsbrunnar, sem voru við hvert hús áður eru nú margir hverjir ónyttir. — Eg myndi segja það, að ef gosið tæki á sig fasta og ákveðna mynd og væri ekki mjög ógnvekjandi, og á því yrðu ekki neinar stórbreytingar frá degi til dags, þá geri ég ráð fyrir, að at-

vinnurekendur fari að hugsa til hreyfings. Eg fæ þó ekki séð, að það sé mögulegt, strax, að hefja atvinnurekstur, eins og gosið er í dag. Það finnst mér óeðlileg bjartsýni. Ef lobnan kæmi á miðin við Eyjar, þá kæmi mikill þrýstingur á að landa lobninni, svo framarlega, sem það er unnt. Þá myndi það verða upphafið að því, að atvinnulífið fari í gang á ný. Þetta verður allt undir því komið hvernig gosið hagar sér. Verði mikið óskufall verður naumast hægt að landa lobninni, og einnig ef hraunið fer að hlaba upp í innsiglinguna, þá verður það ekki hægt.

— Heldurðu ekki, að fólkið komi strax aftur til Eyja og tækifæri gefst?

— Það má ekki koma fyrir, að fólkið yfirgefi þennan stað, því að margt af því í fólki, sem fór héðan um gosnöttina, er borð herna og barnfætt. Búið að koma sér hér upp í falletum heimilum, og á hér miklar eignir, sem það skildi eftir eftirlítilítið. Löggæzlan verður að vera vel á verbi, til að vernda eignir borgaranna og annað, þó svo að það sé ótrúlegt, að mannskepnan sé til þess líkleg að fara að ráðast á eignir manna undir þessum aðstæðum, sem nú eru hér.

Ad lokum vildi ég segja það, sagði Sigurgeir, að ég vona að þetta ástand standi sem stytzt, og að skadinn verði sem minnstur og fólkið komi sem fyrst aftur. Þá vil ég í lokin ekki láta hjá líða, að þakka öllum þeim, sem hafa stutt okkur og hjálpað í öllum þessum ósköpum.

Slíkt var útsýnið yfir höfnina og hjarta bæjarins um það leyti sem gosið stóð sem hæst. Eins og sjá má á myndinni, stóð gufa upp úr sjónum lang- leiðina fyrir hafnarmynnid, en ekki hefur enn orðið vart grynunknar á siglingaleiðinni inn. Þar sem gufumökkurinn ris hæst, rennur hraunið í sjó fram, en það mun nú hafa stækkað eyjuna um það bil um einn ferkólómetra, og hefur runnið 200 metra í sjó fram. Aðeins voru 1200 metrar í Yztaklett, svo að engan vegginn er útséð um, að höfnin lokist ekki, þótt enn horfi ekki illa í þeim efnunum.

Tímamynd: Kári.

ALÞINGI

Umsjón:
Elias Snæland Jónsson

Eysteinn Jónsson, forseti Sameinda Alþingis:

Þjóðin vill tvímælaust að sam-
ábyrgð allra landsmanna komi til

Alþingismenn votta Vestmannaeyingum samúð sína

„Það fer ekki á milli mála, að hér á Alþingi munu menn snúa bókum saman við lausn þessara miklu vandamála, sem fjölmargir einstaklingar og þjóðin í heild standa nú frammi fyrir“, — sagði Eysteinn Jónsson, forseti Sameinda Alþingis, er hann fjallaði um atburðina í Vestmannaeyjum í upphafi fundar þingsins í gær. Þingmenn vottuðu Vestmannaeyingum samúð sína með því að risa úr sætum ein, eins og forseti Sameinda þings sagði í ræðu sinni, þá munu þessir atburir hafa mikil áhrif á störf Alþingis á næstunni.

Alþingi kom saman til fundar að nýju eftir jólaeyfi í gær, og var þá fundur í Sameinuðu þingi. Í upphafi fundarins flutti Eysteinn Jónsson ávarp, og sagði þá:

„Síðan við vorum hér síðast saman á Alþingi, hefur orðið einn geigvænlegasti atburður í sögu þjóðarinnar, þegar gjósa tók á Heimaey og íbúar Vestmannaeyja urðu að yfirgefa heimili sín og byggðarlag á einni nóttu svo gersamlega, að í eyði mátti kalla í bili.

Þyngst kemur þetta niður á því fólki, sem orðið hefur að yfirgefa allt sitt og stendur vegalaust uppi, en þjóðinni allri valda þessir atburir stórfelldum bú-sifjum. Munu þessar náttúrham-farir mörgu breyta, af-leiðingarnar reynast þungbærar og hafa áhrifa á hag hvers manns í landinu, og það jafnvel þott betur rættist úr en á horfist nú, sem við verðum þó fastlega að vona.

Hljóta þessi atvik öll að hafa mikil áhrif á störf Alþingis í næst-

unni, því hér hefur brostið um sinn ein styrkasta stöðin í atvinnulífi landsmanna, svo stórfelt hefur verið framlag Vestmannaeyinga til þjóðarbúsins.

Læt ég í ljós þá von, að giftu-samlega takist að ráða fram úr þeim miklu vandkvæðum, sem leysa þarf. Mun það auðvelda Alþingi og ríkisstjórn störfín, að þjóðin vill tvímælaust, að sam-ábyrgð allra landsmanna komi til, þegar slíkir atburir gerast, og margt mun leysast fyrir hjálps-fysi og fórnarlund manna, eins og þegar hefur komið fram. Þá mun miklu bjarga framtak, dugnaður og kjarkur þess fólks, sem hér á hlut að máli, og líklegast er allra manna til þess að finna færar leiðir úr hverjum vanda.

Það fer ekki á milli mála, að hér á Alþingi munu menn snúa bókum saman við lausn þessara miklu vandamála, sem fjölmargir einstaklingar og þjóðin í heild standa nú frammi fyrir.

Skýrist nú enn, að allir eru á sama báti, en með dugnaði, sam-hjálpi og góðum samtökum mun

þjóðinni takast að standast þetta áfall. Efa ég ekki, að Alþingi muni takast að vinna einhuga að málum þessum og þannig mun þjóðin vilja láta að þeim vinna og vilja vinna sjálf, og hefur þegar sýnt það í verki eins og svo oft áður, þegar vanda hefur borist að höndum.

Rík ástæða er til að þakka þá einstöku guðsmildi, að ekkert manntjón varð við þessar ham-farir allar. Einnig frábært björg-unarstarf þeirra mörgu, sem við sögu komu. Þá ber að þakka þá stillingu og ærúleysi Vestmannaeyinga, sem fyrir urðu þessu óvænta áfalli. Hefur fram-koma þeirra vakið aðbáun alþjóðar, og mun minningin um það með þvílíkum manndómi þeir brugðust við háskanum lengi lífa með þjóðinni og reynast henni dýrmæt eign.

Bið ég hv. alþingismenn að taka undir þessar þakkir og votta samúð sína þeim, sem fyrir þessu þungbæra áfalli hafa orðið með því að risa úr sætum“.

Þingmenn risu síðan úr sætum.

Alþingi kom saman að nýju til fundar í gær. Þrjár varabingmenn tóku þá sæti á Alþingi. Tómas Karlsson (F) tók sæti Einaris Agústssonar, utan-rikisráðherra, sem er er-lendis í opinberum erindum, Ingi Tryggvason (F) tók sæti Jónasar Jónssonar, sem áður sat á þingi sem varabíur Gísla Guðmundssonar, sem enn er forfallaður vegna veik-inda og Hannes Baldvinsson, sildarmatsmaður, (AB) tók sæti Ragnars Arnalds, sem er erlendis í opinberum erinda-gjörðum.

Önnur mál voru ekki á dag-skrá sameinda þings í dag, en alþingi heldur áfram fundum eftir helgina, og er talið, að ráðstafanir vegna atburðanna í Vestmannaeyjum muni mjög setja svip sinn á þingstjórn.

Læknisþjónusta
fyrir Vestmannaeyinga

Erl Reykjavík. Vestmannaeyjalæknar og Læknafélag Reykjavíkur hafa beðið blaðið að birta eftirfarandi upp-lýsingar um læknisþjónustu fyrir Vestmannaeyinga á Reykjavíkursvæðinu:

Í Domus Medica hafa verið opnaðar stofur, og verða viðtalstímar sem hér segir:

Ingunn Sturlaugsdóttir frá kl. 9.00 til 11.30 og frá 13.00-15.00. Sími 2-65-19.

Einar Guttormsson mánudaga og föstudaga kl. 14.00-16.00. Aðra daga nema laugardaga kl. 10.00-12.00. Sími hans er 11-6-84. Kristján Eyjólfsson hér-aðslæknir kl. 10.00-12.00. Sími þar er 1-57-30. Hann hefur einnig viðtalstíma á Digranesvegi 12 í Kópavogi kl. 14.00-16.00. Sími þar er 4-15-55.

Óli Kr. Guðmundsson yfirlæknir. Tímabantanir eftir samkomulagi í síma 1-57-30.

Einar Valur Bjarnason yfirlæknir. Tími auglýstur síðar.

Þá mun einn læknir hafa þjónustu að staðaldri í Vestmannaeyjum, og munu læknarnir skiptast á um hana.

Heilsugæzla verður sem hér segir:

Ungbarnaefirlit verður í Heilsuverndarstöð Reykjavíkur, og þar mun verða heilsuverndarhjúkrunar-kona frá Vestmannaeyj-um.

Fólki, sem dvelst í Kópavogi, Garðahreppi og Hafnarfirði er heimilt að leita til Heilsuverndar-stöðva viðkomandi svæða, en tímabantanir þar eru æskilegar.

Mæðraefirlitið fyrir Stór-Reykjavíkursvæðið verður í Heilsuverndarstöð Reykjavíkur. Tímabantanir þar eru einnig æskilegar.

Á fjórum fundi Framsóknarfélags kvenna í Reykjavík í fyrradag var samþykkt að gefa hundrad þúsund krónur í Vestmannaeyjasöfnunina. Stjórn félagsins fór í gær í skrifstofu Rauða krossins og afhenti peningana. Á myndinni eru Halldóra Sveinbjörnsdóttir, Solveig Alda Pétursdóttir, Þóra Þorleifsdóttir og Eggert Asgeirsson, framkvæmdastjóri Rauða krossins. Tímamynd: Róbert

Framlögum veitt móttaka

Tekið er á móti framlögum vegna atburðanna í Vestmannaeyjum, bæði háum og lágum fjárhæðum, í giróreikning nr. 90.000, svo og beint til skrifstofu Rauða krossins, Oldugútu 4. Hafa eftirtaldir fjárhæðir m. a. borist:

Frá Rafha, Hafnarf.	100.000
Frá St. Georgsskátum, Akureyri	50.000
Frá Þjórgunarsveitinni Garði	50.000
Frá Ísbirninum hf.	100.000
Frá Kventelaginu íringnum (með ósk um að fjárhæðin gangi til barna)	100.000
Frá Timburverzlun Arna Jónssonar	100.000
Frá Lúðvík Storr	300.000
Þá hafa starfsmenn Steindórsprents, Sinavík-klubbirinn o.fl. samtök og einstaklingar sent myndarlegar fjárhæðir. Samtök Lionsklúbba á Norurlandi hafa og boðið fram aðstoð.	
Þá hafa Grimseyingar sent kr. 121.500,00, sem nemur kr. 1.500,00	

á hvert mannsbarn, og er vert að senda sérstakar þakkir til þeirra fyrir þessa höfðinglegu bróður-kveðju.

Loks skal tilkynnt, að sendiherra Vestur-Þýskalands kom í dag á skrifstofu Rauða krossins og afhenti rúmlega 3 millj. kr. framlag frá ríkisstjórn sinni, sem stjórn Rauða krossins þakkar af ahlug.

Húsnæði fyrir
Eyjamenn

Askurun til húseigenda frá Húseigendafélagi Reykjavíkur: Hér með skorum við á alla húseigendur að láta Vestmannaeyingum í té allt það íbúðarhúsnæði, sem þeir hafa nú laust, eða geta losað á næstunni, hvort sem er einstök herbergi eða íbúðir. Stjórn Húseigendafélags Reykjavíkur.

Hagtrygging veitir Vest-
mannaeyingum aðstoð

Erl-Reykjavík Hagtrygging h.f. hefur ákveðið að veita þeim Vestmannaeyingum, sem eru með gildar heimilis-tryggingar hjá félaginu, fjárhagsstyrk í sama formi og Aþyrgð h.f. hefur beitt sér fyrir, og sagt frá í blaðinu í gær, en þar var reiknað með 10.000 krónum á

hvern einstakling upp í fjögurra manna fjölskyldu, eða 40.000 krónur hæst.

Getu því þeir Vestmannaeyingar, sem eiga gildar heimilis-tryggingar hjá félaginu, haft samband við aðalskrifstofu Hagtryggingar h.f., sem er til húsa að Suburlandsbraut 10.

Skólafólk úr Eyjum skráð

ÞÓ—Reykjavík.

Í frétt, sem Menntamálaráðuneytið hefur sent frá sér, segir, að ráðuneytið sé nú að athuga í samráði við skólastjóra barna- og gagnfræðaskóla í Vestmannaeyjum og fræðslustjóra í Reykjavík, Kópavogi og Hafnarfirði með hvaða móti unnt sé að veita nemendum úr Vestmannaeyjum kennslu, svo að þeir geti haldið námi sínu áfram.

Eigi er vitad, hvar nemendur þessir dvelja nú, og þess vegna

hefur verið ákveðið að biðja nemendur að skrá sig eftir dvalarstað föstudaginn 26. janúar á tímanum 1—6 síðdegis. Í Reykjavík, Kópavogi og Hafnarfirði fer skráning fram í fræðsluskrifstofum þessara skóla, en annars staðar eru skólastjórar næsta skóla beðnir að annast skráninguna.

Ad skráningu lokinni verður svo ákveðið með hvaða hætti kennslu verður hagað, og athugað verður, hvort unnt verði að láta bekkjar-deildir halda sér að einhverju leyti.

Timinn

Útgefandi: Frámsóknarflokkurinn

Framkvæmdastjóri: Kristinn Fimmbogason. Ritstjórnar: Þórarinn Þórarinnsson (ábm.), Jón Helgason, Tómas Karlsson, Andrés Kristjánsson (ritstjóri Sunnudagsblads Timáns). Auglýsingastjóri: Steingrímur Gíslason. Ritstjórnarskrifstofur: í Edduhúsinu við Lindargötu, símar 18300-18306. Skrifstofur í Bankastræti 7 — afgreiðslusími 12323 — auglýsingasími 19523. Aðrar skrifstofur: sími 18300. Askriftargjald 225 krónur á mánuði innan lands, í lausauðu 15 krónur ein taklið. Blaðaprent h.f.

Hrikalegt áfall

Augu allra eru að opnast fyrir því, að það verður hrikalegt tjón fyrir þjóðarþúið, ef engin framleiðslustarfsemi getur átt sér stað í Vestmannaeyjum á næstu mánuðum.

Áfall Vestmannaeyinga sjálfra er að sjálf-sögðu mest, en það getur ekki farið hjá því að þetta tjón lendi á öllum þegnum þjóðfélagsins. Þessu mikla áfalli þjóðarþúsins verður að jafna niður á alla landsmenn jafnframt því sem treysta verður á, að sá samhugur, sem komið hefur fram hjá þjóðinni síðustu daga og rik hjálpssemi og aðstoð í garð Vestmannaeyinga muni halda áfram og allir landsmenn verði samtaka um að gera Vestmannaeyingum sínar miklu búsiðjar sem léttbærastar. Verði ekki hægt að halda uppi framleiðslu í Vestmannaeyjum í vetur, er alveg útilokað að bjarga að öllu leyti þeim framleiðsluverðmætum, sem þar hefðu annars orðið til. Á síðustu vertíð var landað í Vestmannaeyjum þriðjungu lönuafans. Fari svo, að ekki verði talið vogandi að landa lönu í Vestmannaeyjum á þessari vertíð, m.a. vegna þeirrar hættu, sem framleiðsluverðmætin yrðu sett í, er augljóst, að mikil verðmæti glatast. Vestmannaeyjar liggja bezt við lönuumíðunum og þar er framleiðslugeta mikil, ef sigla verður með aflann langar leiðir til fjárlægra hafna, er ljóst að heildaraflinn verður miklu minni en annars hefði orðið. Þótt við vonum að sjálf-sögðu að gosinu linni sem fyrst, höfum við ekki leyfi til annars en búa okkur undir hið versta og miðað við stytan tíma svipaðra eldgosa hér á landi, verður að teljast ólíklegt að lönuvinnsla geti átt sér stað í Vestmannaeyjum á þessari vertíð.

Óhugsandi er að fiskvinnsla fari fram í hinum stóru og afkastamiklu frystihúsum í Vestmannaeyjum í vetur, nema gosinu linni nú alveg á næstunni. Til þess að reka þessi afkastamestu frystihús landsins þarf margt manna að vera í Vestmannaeyjum, ekki sigr konur, og það dettur engum í hug að senda konur og börn út í Vestmannaeyjar meðan gosið varir.

Ríkisstjórnin hefur nú skipað nefnd til að kanna efnahags- og atvinnuáhrif þessa áfalls. Það verður allt gert til þess að draga sem mest úr því tjóni, sem af þessum náttúruhamförum hlýst. En jafnvel þótt flest gangi í haginn í því efni, verður tjónið samt stórkostlegt fyrir landsmenn alla.

Þjóðarþúið stendur nú frammi fyrir tapi á útflutningsverðmætum, sem nemur einum til hálfum öðrum milljarði króna. Þar við bætist svo tjón Vestmannaeyinga og fyrirtækja þeirra, sem enginn veit á þessu stigi, hve mikið getur orðið.

Nú reynir á, hvort þjóðin hefur þann manndóm og raunsæi til að bera að sjá erfiðleikana í réttu ljósi, takast á við þá með þreki og af þegnskap og sigrast á þeim með samstilltu átaki í anda samvinnu og sáttfýsi. Fyrstu merki þess, að við slíku eigindum þjóðarinnar megi reikna, eru þau, að vélstjórnar í frystihúsum aflýstu verkfalli og lögðu mál sín í gerð. Nú beinast augun að togarasjó-mönnum og raunar að launþegasamtökunum í heild.

-TK.

ERLENT YFIRLIT

Morð Cabrals mun herða stríðið gegn Portúgölum

Cabral ætlaði að lýsa yfir sjálfstæði portúgólsku Guineu

Í GÆR hófst í Osló fundur til undirbúnings ráðstefnu um nýlendu- og kynþáttamál, sem halda á þar í borg á vegum Sameinuðu þjóðanna í aprilmánuði næstkomandi. Meðal þeirra, sem höfu verið boðaðir á undirbúningsfundinn, var Amílcar Cabral, leiðtogi sjálfstæðishreyfingarinnar í portúgólsku Guineu. Hann hafði tilkynnt komu sína, en mætti ekki af óvirdanlegum ástæðum. Hann var myrtur síðast. laugardag fyrir utan hús sitt í Conakry, sem er höfuðborg hinnar sjálfstæðu Guineu, en þar hefur hann dvalizt öðru hverju í boði ríkisstjórnarinnar þar.

Cabral mun jafnan vera talinn með merkustu leiðtogum, sem Afríkumenn hafa átt. Oft hefur hann verið nefndur Che Guevara Afríku, en honum hafði orðið betur ágengt sem skæruliðaleiðtoga en nokkrum öðrum í Afríku. Óhætt mun að segja, að hann hafi verið Che Guevara að því leyti fremri, að hann var miklu hyggjarni og undirbjó aðgerðir sínar stórum betur. Guevara hélt, að í Bolívíu væri nóg að hefja skæruliðastarfsemi og þá myndi almenningur snúast í líb með henni. Þetta reyndust draumórar. Guevara var of-urhugi og hugsjónamaður, en óraunsær. Cabral sameinabi hins vegar þetta allt.

Samherjar Cabral eru ekki í neinum vafa um, að morðið hafi verið framið af flugumönnum Portúgala. Þótt Portúgalar mótmæli berast böndin óneitanlega að þeim. Cabral var svo óumdeildur sem leiðtogi, að ótrúlegt er, að hann hafi verið myrtur af ein hverjum keppitauum innan sjálfstæðishreyfingarinnar, eins og Portúgalar halda fram. Hins vegar er líklegt, að viss sundrung geti skapazt innan sjálfstæðishreyfingarinnar við fráfall hans. Portúgalar eru þeir einu, sem geta gagnazt á því.

Fyrir Portúgala var mikilsvert að ryðja Cabral úr vegi einmitt nú, sökum þess að fyrir dyrum stóð að lýsa þann hluta portúgólsku Guineu, sem frelsishreyfingin ræður yfir, sjálfstætt ríki, og bent margt til, að þetta ríki myndi ekki abeins hljóta viðurkenningu Einingarsamtaka Afríku, heldur einnig Sameinuðu þjóðanna, eða a.m.k. Allsherjarþingsins. Vegna fráfalls Cabrals geta þessar fyrirætlanir dregizt á langinn.

AMILCAR CABRAL var 48 ára að aldri, þegar hann var myrtur. Hann fæddist á Cape Verde-eyjunum, sem liggja undan vestrustrónd Afríku. Þar lúta yfirráðum Portúgala. Cabral var kominn þótt af afrikönskum og evrópskum ættum og mátti hann sennilega þakka það hinu evrópska ætterni sínu, að hann átti þess kost að ganga menntabrautina. Hann lauk námi í landbúnaðarfræðum við háskólann í Lissabon og gerðist síðar yfirmáður sérstakrar landbúnaðarstofnunar í Bissau, sem er höfuðborg portúgólsku Guineu. Þar sem portúgólska Guinea er fyrst og fremst landbúnaðarland, fékk hann m.a. það hlutverk að stjórna manntali í landinu. Hann ferðaðist á þeim árum um þvert og endilangt landið, sem er um 14

Amílcar Cabral.

þús. fermilur 650 þús. íbúa. Portúgala mun ekki hafa grunad þá, að Cabral hafði strax á háskólaárum sínum tekið þátt í samtökum, sem höfðu það fyrir markmið að frelsa portúgólsku nýlendurnar. A manntalsferðum sínum undirbjó hann stofnun sjálfstæðishreyfingar, sem var fyrst stofnuð formlega 1956. Hún bar nafnið Sjálfstæðishreyfing Guineu og Cape Verde, (skammstafað Paigg), en Cabral taldi, að portúgólska Guinea og Cape Verde-eyjarnar gætu vel heyrst saman stjórnarfarleslega. Cape-Verde eyjarnar eru 15 tilsins og eru um 1500 fermilur að flatarmáli. Íbúar eru þar um 250 þús.

CABRAL var að því leyti ósambýkkur Guevara, að hann taldi ekki ráðlegt að hefja skæruliðastarfsemi fyrr en búið væri að undirbúa hana vandlega og afla henni fylgis meðal almennings. Þess vegna hóf hann ekki skærühnað gegn Portúgölum fyrr en 1963. Hreyfing skæruliða eflidist stöðugt og er talið, að hún hafi nú milli 5—10 þús. manns undir vopnum. Hún naut stuðnings beggja nágrannaríkjanna, Guineu og Senegal, og henni búðust vopn og vistir víða að. Á síðastl. vori var svo komið, að hún réði yfir megin hluta landsins og Portúgalar höfðu hvergi örugglega völdin, nema í höfuðborginni Bissau og nágrenni hennar. Cabral lét þá fara fram kosningar á því landsvæði, sem sjálfstæðishreyfingin reði yfir, og var kosið 120 manna þing. Það var ætlun hans, að þetta þing lýsti bráðlega yfir stofnun sjálfstæðs ríkis, sem hlýti strax viðurkenningu Einingarsamtaka Afrikuríkja. Á þeim landsvæðum, sem sjálfstæðishreyfingin ræður yfir, hefur þegar verið hafizt handa um margvislega umbótastarfsemi, stofnaðir skólar og heilsugæzlustöðvar, hafinn rekstur sérstakra fyrirmyndarþúa o.s.frv. Allt þar þetta vitni um mikla stjórnuarhæfileika og forsjálni Cabrals.

CABRAL var einn þeirra velt með að vinna sér traust. Hann var hægur í framgöngu

og barst aldrei mikið á. Hann lagði alltaf á það mikla áherzlu, að almenningur fengi að vita allan sannleikann. Það mætti ekki leyna ósigrum eða mistökum eða reyna að halda því fram, að hægt væri að vinna auðveldi sígra. Bækur og ritlingar, sem hann reit um þessi efni, eru nú eins konar fræðibækur skæruliða um víða veröld. Í þessum ritum hefur hann sérstaklega varað við að leggja ofmikil upp úr erlendum fyrirmyndum eða eldri kenningum. Hvert land hafi sín sérstök skilyrði, sem taka verði með í reikninginn.

Cabral tók við aðstoð hvaðan, sem hún kom, en lagði jafnframt áherzlu á að vera engum háður. Hvorki Rússar eða Kínverjar gátu talið hann sinn mann, þótt hann fengi hjálp frá þeim. Cabral naut því viðurkenningar langt út fyrir raddir byltingarmanna. Hann var viðurkenndur sem óháður og ábyrgur þjóðarleiðtogi. Jafnvel þáfninn veitti honum áheyrn, er hann kom til Rómur 1970. Ríkisstjórn Noregs veitti sjálfstæðishreyfingu hans fyrir tæpu ári síðan einnar milljónar norskra króna styrk til félagslegra umbóta. Á síðastl. ári fékk Cabral leyfi til að ávarpa nýlenduáð Sameinuðu þjóðanna sem sérstakur fulltrúi frelsishreyfinga í Afríku. Þess mun fá dæmi, að leiðtogi skæruliðahreyfingar hafi notið eins mikillar almennrar viðurkenningar og hann.

Vafalítið má telja, að morðið á Cabral muni herða baráttuna gegn Portúgölum, bæði í Guineu og annars staðar í Afríku. Fráfall hans getur ef til vill veikt sjálfstæðishreyfinguna í Guineu um stund, en aldrei til langframa. Leisbógn sú, sem hann veitti, mun verða fylgismönnum hans hvatning til að bera stefnu hans fram til sigurs. Portúgalar eru dæmdir til þess að tapa í Guineu og annars staðar í Afríku. En þótt stefna Cabrals vinni sigur, er mikill skáði að fráfalli hans, því að hann hefði verið öðrum líklegri til að móta þá stjórnhætti, sem bezt hefðu hent. Hann var einn þeirra forustumanna, sem var ekki síður vænlegur til leisnagnaðra fríðartímum en á styrjaldartímum.

„ALDREI HEFUR MIG TIL REYKJAVÍKUR LANGAÐ“

— sagði konan, sem flutt var úr Eyjum á 94. afmælisdaginn sinn og hafði ekki fyrr á ævinni í höfuðborgina komið

Hið gamla spakmæli, að „enginn ræður sínum næturstað, máttu Vestmannaeyingar sannreyna átakanlega aðfaranótt þriðjudagsins. Og það er ekki ólíklegt, að Jenny Guðmundsdóttir, gömul kona í Eyjum, hafi hugsað sem svo, þegar hún var vakin upp og bein að tygja sig til ferðar. Hún var flutt til Reykjavíkur eins og aðrir og hafði þá aldrei um sína löngu ævi stigið þar niður fæti.

En svo hittist á, að þessi skelfingarnótt var aðfaranótt 94. afmælisdagsins hennar. Hún hefur vist ekki um ævina fengið verri afmælisgjöf.

— Mig hefur aldrei langað til Reykjavíkur, sagði hún, þegar blaðamaður ræddi við hana í gær, þar sem hún býr hjá sonarsyni sínum í Karfavogi 27. En svona fór það. Og flest kemur fyrir.

— Hefurðu búið í Eyjum alla þína ævi?

— Nei, ekki er það nú. Eg er fædd á Bakka í Austur-Landeyjum og var orbin fullörbin, þegar ég fluttist til Vestmannaeyja, ég var vist tuttugu og fimm ára þá.

— En þú ert fyrir löngu orbin rótróinn Vestmannaeyingur. —

— Já, mikil ósköp, mér hefur alltaf líðið vel þar. Þar var gott að eiga heima. Eyjarnar fóru alltaf vel með fólkú sitt.

— Varstu húsmóðir í Vestmannaeyjum?

— Já, maðurinn minn var Jón Guðmundsson, hann stundaði sjóinn og hafði ofurlitla útgerð. Hann er nú dáinn fyrir mörgum árum. Hann var ekki nema 47 ára, þegar hann féll frá. Við bjuggum fyrst á Garðsstöðum, síðan bjuggum við á hálfu Breiðholtinu og þaðan fluttumst við í Mosfellið. Þar var dálítið grasbyli, og við höfðum þar tvær kýr. Ég bjó þar svo fyrst eftir að hann dýen fór svo til sonarsonar míns, en síðustu árin hef ég verið í sjúkrahúsinu í Eyjum.

— Þú hefur ekki mikið verið á ferðalögum um ævina?

— Nei, og mig langaði ekki til þess. Við vorum alltaf heimakær, hjónin. Það var líka svo einstaklega fallegt á Mosfelli, það stendur alveg upp undir Felli, og

það var sérstaklega kvöldfagurt þar, þegar sólin var að koma fyrir Eidið.

Jú, ég kom í land fyrst eftir að ég fluttist í Eyjar. Eg var svolitill í kaupavinnu þar fyrst í stað. En heldurðu, að það hafi ekki verið nóg að gera í Vestmannaeyjum, þegar þurrkur var og búið að breiða fiskinn, og allt var hvítt yfir að líta af fiski? Það var aflaselt í Vestmannaeyjum. Við höfðum líka skeppurnar og ræktuðum kál. Okkur langaði aldrei burt, en undum okkur vel í Eyjum. Skelfilegt áfall er þetta nú fyrir allt landið, að þetta skyldi koma fyrir.

— Þú hefur vaknað upp við tíðindin um Nýttina?

— Já, já, við vorum vakin og okkur sagt, að það væri kominn upp eldur og við þyrftum að vera ferðubúin eftir stutta stund. Heldurðu, að það hafi verið geðslegt? Mér hefur alltaf verið illa við flug, en ég var ekkert Framhald á bls. 19

Jenny Guðmundsdóttir Timamynd GE

Vietnam:

Gæzlausveitirnar eiga erfitt starf fyrir höndum

NTB—Washington, Phnom Penh, Kambódíu.

Friðargæzlausveit skipuð 1160 mönnum verður komin til Vietnám 48 tímum eftir að vopnahléssamningar Bandaríkjanna og Suðurvietnama annars vegar og Norðurvietnama hins vegar hafa verið undirritaðir í París á morgun. Kanada, Indónesía, Ungverjaland og Pólland senda 290 menn hvert, en allar þessar líðsveitir fá það verkefni að geta þess, að ákvæði vopnahléssamninganna séu haldin. Þær eiga að ljósta upp tilraunum til aðflutnings á mönnum og hergögnum og koma í veg fyrir hernáðaráttök milli styrjaldaraðila. Friðargæzlausveitin á að hafa stjórn á nær 1,5 milljón vopnaðra manna á svæði, sem er heldur stærra en Noregur.

Það virðist nær vonlaust, að þessar fámennu líðsveitir geti framkvæmt þetta verkefni, sem þær eiga fyrir höndum, í landi þar sem hundruð þúsundum skæruliða og vopnuðum fastaherjum hefur tekizt að leynast og jafnvel koma upp herbúðum í frumskógum og fjalllendi án þess að finnast.

Kanadamenn hafa tekið það fram, að þeir skuldbindi sig einungis til að sinna friðargæzlu á 60 daga. Því næst muni þeir skoða hug sinn á ný.

Ekki auðveldar það gæzlastarfið, að samkvæmt vopnahléssamningunum eiga skýrslur stjórnar friðargæzlausveitarinnar að vera samhljóða, jafnvel þótt fulltrúar hvers einstaks lands í friðargæzlausveitinni geti bent á mismunandi atriði, sem þeir telja brot á samningunum.

Hörð átök í Kambódíu.

Lon Nol forseti herforingjastjórnarinnar í Kambódíu hefur harmað, að vopnahléssamningar skyldu ekki einnig ná til Kambódíu, og látið í ljósi vonir um, að friður kæmist einnig á þar. Hann virðist þó ekki í nánd, því líðsveitir stjórnarinnar og

kambódískra kommúnista eiga nú í hörðum átökum, og Norðurvietnamar virðast ekki hafa í hyggju að verða við megin kröfum kambódísku stjórnarinnar. Talsmaður stjórnarinnar sagði í gær, að hún áskildi sér rétt til að leita til Bandaríkjanna um hernáðaráttök samkvæmt fyrri áætlunum, svo að efla mætti varnir landsins. Hann sagði einnig, að ætlunin væri að biðja um aðstoð frá Bandaríkjunum í formi flugafala, ef Norðurvietnamar drægju ekki úr árásum sínum.

Vietnamráðstefna í Vin.

Alþjóðaráðstefna um Vietnám

verður væntanlega haldin í Vin í Austurríki, samkvæmt upplýsingum frá Aðalstöðvum Sameinuðu þjóðanna í New York. Auk styrjaldaraðila í Vietnamdeilunni eiga Kínverjar, Sovétmenn, Frakkar og Bretar að taka þátt í ráðstefnunni, ennfremur löndin fjögur, sem taka að sér hið alþjóðlega friðargæzlastarfi í Vietnam eftir að vopnahlé er komið á. Aðalritari SP, Kúrt Waldheim mun einnig eiga aðild að umræðunum.

Fulltrúi kínversku stjórnarinnar sagði í Peking í gær, að Kínverjar hefðu ekkert að segja um Framhald á bls. 19

FORSETI ÍSLANDS MEDAL GESTA Í EYJUM

KJ—Vestmannaeyjum. Í fyrrinótt breytti vindáttin sér nokkuð hér í Vestmannaeyjum, og um klukkustundar skeið varð vindurinn austanstaðari og lagði

þá mikinn gosmökk, með tilheyrandi óskufalli, yfir bæinn. Var sama hvar farir var um bæinn í gærmorgun, alls staðar hafði askan dreifst yfir og var óskulagið misjafnlega þykkt eftir hvar verið var í bænum. Í sumum húsum buldi óskuregni á rúðum og þakjarni, svo þar var mörgum erfitt um svefn í þessu steypiregni, en eftir þessa klukkutíma hrinu breyttist vindurinn aftur, og í gærmorgun kom sólin upp öllum í Vestmannaeyjum til mikillar ánægju, og létti það skap manna nokkuð.

Gosið lagðist niður að nokkru leyti um nokkurn tíma í fyrrinótt, en sótti svo aftur í sig veðrið, en var þó með minna móti um hádegisbilið í gær. Glampandi sól var þá í Vestmannaeyjum og stírði, á jökla og fjallatoppa í landi, og glampaði á Eyjafjallajökul, Heklu og Tindfjöll.

Um hádegisbilið í gær kom nefnd sú, sem skipuð hefur verið til að fjalla um efnahagsmál Vestmannaeyja, til Eyja. Kom hún undir forystu Tómasar Arnasonar. Gengu nefndarmenn um staðinn og áttu síðan viðræður við bæjarstjórn Vestmannaeyja.

Þá kom einnig um hádegisbilið Kristján Eldjárn, forseti Íslands, til Eyja með vél flugmála-stjórnar. Í för með forsetanum voru Agnar Koefed Hansen flugmála-stjóri og forstjóri beggja stóru flugfélaganna, þeir Orn Johnson og Alfréd Eliasson, og fannst mönnum það tímanna tákn. Framhald á 5. síðu.

Forsetinn í Vestmannaeyjum í gær. Timamynd: Kári.